

**VIELÄ ERÄS SOSIALISMIN
MURSKAAMINEN ⁵⁷**

*Julkaistu maaliskuussa 1914
„Sovremennyi Mir” aikakauslehdessä
3. numerossa
Allekirjoitus: V. Iljin*

*Julkaistaan aikakauslehdessä
tekstin mukaan*

Vuoden 1905 myrskykaudesta ei ole kulunut kymmentäkään vuotta, mutta silti se muutos, joka tänä lyhyenä aikana on Venäjällä tapahtunut, näyttää valtavalta. Venäjä on ikään kuin kerrassaan muuttunut patriarkaalisesta maasta nykyaikaiseksi kapitalistiseksi maaksi. Vanhan Venäjän ideologi L. N. Tolstoi on ilmaissut sen luonteenomaisessa ja hupaisen murheellisessa lauselmassaan valittaen sitä, että Venäjän kansa „on ihmeellisen nopeasti oppinut suorittamaan vallankumouksen ja muodostamaan parlamentteja”⁵⁸.

Venäjän „äkillinen” muuttuminen porvarilliseksi maaksi viidessä tai kymmenessä vuodessa XX vuosisadalla on tietenkin ollut mahdollista vain siksi, että koko viime vuosisadan jälkipuolisko oli eräs vaihe maaorjuudellisen järjestelmän vaihtumisessa porvarilliseksi järjestelmäksi.

Mielenkiintoista on seurata, miten tuo vaihdos on heijastunut siinä muutoksessa, joka on tapahtunut meidän virallisen (yliopistollisen) poliittisen taloustieteen suhtautumisessa marxismiin. Vanhaan hyvään aikaan harjoittivat meillä Marxin „murskaamista” vain äärimmäiset oikeistolaiset, hallitukselle myötämieliset professorit. Koko liberaalis-narodnikkilainen professoritiede suhtautui Marxiin kunnioittavasti, se „tunnusti” työperusteisen arvoteorian ja siten herätti sellaisia „vasemmistonarodnikkien” naiiveja harhakäsityksiä, että Venäjällä ei ole muka maaperää porvaristolle.

Nyt meille on „yhtäkkiä” ilmaantunut paljon liberaalisia ja edistysmielisiä „marxinsyöjiä”, kuten hra Tugan-Baranovski * tai hra Struve y.m.s. Kaikki he ovat *paljastaneet*

* Ks. tätä osaa, ss. 132—135. *Toim.*

tuon Marxiin kohdistetun liberaalis-narodnikkilaisen „kunnioituksen” todellisen sisällön ja merkityksen: sanoissa edelleenkin kunnioitetaan, mutta teoissa se, ettei alunperin ole ymmärretty materialistista dialektiikkaa ja luokkataisteluteoriaa, on kiertämättä johtanut työarvoteorianakin kieltämiseen.

Vuoteen 1905 asti porvaristo ei nähnyt muita vihollisiaan kuin maaorjuuttajat ja „byrokraatit”; ja siksi se koetti suhtautua Euroopan proletariaatin teoriaan myötätunnolla, koetti olla näkemättä „vihollisia vasemmalta”. Vuoden 1905 jälkeen Venäjällä on syntynyt vastavallankumouksellinen liberaalinen porvaristo, ja liberaalinen professoritiede on ryhtynyt tositeolla murskaamaan Marxia, *menettämättä lainkaan* arvovaltaansa „yhteiskuntapiireissä”.

Haluamme tutustuttaa lukijaa erään tuollaisen „tosi”-oppineen uusimpaan tieteelliseen teokseen.

I

Viime vuonna ilmestyi V. P. Rjabushinskin julkaisemana ensimmäinen osa hra Pjotr Struven teoksesta „Talous ja hinta” (M. 1913). Surullisen kuuluisa „tieteen ja teollisuuden välinen liitto”, joka alussa ilmeni siinä, että hra Rjabushinski julkaisi hra Struven päätelmiä „suur-Venäjstä”, on nyt varttunut ja voimistunut lopullisesti. Yksinkertaisesta tieteen ja teollisuuden välisestä liitosta on jo muodostunut tieteen ja teollisuuden sekä esivallan välinen liitto: hra Struve esitti tieteellisen teoksensa saadakseen oppiarvon, jonka hän on saanutkin.

Alkulauseessa hra Struve vakuuttaa panneensa työnsä alulle noin 15 vuotta sitten. Näin ollen voidaan täydellä syyllä odottaa vakavaa ja perusteellista teosta.

Tekijällä itsellään on hyvin suuret luulot kirjastaan, koska hän lupaa „tarkistaa” (ja tietysti „kriittisesti” tarkistaa) „muutamia poliittisen taloustieteen perinnäisiä ongelmia ja väittämiä”. Tarkistus koskee myös hinnan merkitystä „poliittisen taloustieteen peruskäsitteenä”.

...„Tämä tarkistus johtaa tieteemme uusien metodisten tehtävien asettamiseen johdonmukaisen empirismin hengessä, joka perustuu tarkoin kehiteltyihin täsmällisiin käsitteisiin ja selviin jaotuksiin”.

Nämä hra Struven „teoksen” loppuriveistä otetut lauseet sisältävät hänen kirjansa, niin sanoakseni, johtomotiivin. Tekijän ohjelmaksi on „johdonmukainen empirismi” (siten aloittaa meidän aikanamme ehdottomasti jokainen muotifilosofi, johtipa hän sitten teoriansa minkälaiseen ällöttävään uskonnolliseen pimitykseen hyvänsä) ja „täsmällisten käsitteiden sekä selvien jaotusten tarkka kehittäminen”. Kuuluisan, niin usein sanalliseen skolastiikkaan johtavan „kritismin” tuttu motiivi...

Hra Struve haluaa nähdä „johdonmukaista empirismiä” erittäinkin siinä huomattavasti suuremmissa kirjansa osassa, jossa hän esittää „tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisen fenomenologian alalta” (siihen kuuluu miltei koko toinen jakso ensimmäisestä osasta). „Täsmällisten käsitteiden ja selvien jaotusten tarkaksi kehittäminen” nimetään taas teoksen ensimmäisen jakson ja johdannon päätelmiä „muutamista filosofisista perusmotiiveista taloustieteellisen ajattelun kehityksessä”, „taloudesta ja yhteiskunnasta” y.m.s.

Aloitammekin hra Struven tärkeimmistä teoreettisista päätelmistä.

II

„Arvokkuuden” (arvon; hra Struve käyttää itsepäntäisesti väärää terminologiaa puhuen „arvokkuudesta”, kun on kysymys „arvosta”, vaikka hänelle on jo aikoja sitten todistettu, että se on väärin) „normatiivinen eettinen käsitäminen, mikä on vallitsevana vielä kanonistienkin keskuudessa, ei ole läheskään niin kaukana arvokkuuden käsitämisestä hinnan sisäiseksi „perustaksi” tai „laiksi” kuin sen luulisi olevan. Ja todellakin, me näemme, että kanonistien „bonitas intrinseca”, „valor”, „pretium naturale” * muuttuu „intrinsic value’ksi” tai „natural value’ksi” tahi „natural price’ksi” **, s.o. myöhempien taloustieteilijäin objektiiviseksi arvokkuudeksi ***” (XXV).

* — „sisäinen hyötyisyys”, „arvo, arvokkuus”, „luonnollinen hinta”. *Toim.*

** — „sisäiseksi, todelliseksi arvoksi”, „luonnolliseksi, objektiiviseksi arvoksi”, „luonnolliseksi hinnaksi”. *Toim.*

*** Muuten, tunnustaessaan, että „myöhemmät” (keskiaikaisiin kanonistien verrattuna) taloustieteilijät tarkoittavat juuri objektiivista „arvokkuutta”, hra Struve paljastaa samalla sen, että hänen subjektiivinen itsepäin kantansa „arvokkuus” sanan käyttämisessä „objektiivisen” „arvon” vastakohtana on väärä.

Tässä näemme hra Struven tärkeimmän ajatuksen (tai oikeammin sanoen tärkeimmän ajatuksenpelon) sekä tälle kirjoittajalle tyypilliset menettelytavat. Horjuttaakseen tieteellistä arvolakia hra Struve yrittää lähentää sitä kanonistien „eetilliseen” lakiin. Todisteita hra Struvella ei ole tietysti nimeksikään. Kun kerran hän kirjoittaa „me näemme”, vedoten huomautuksessa erääseen (asiaan kuulumattomaan) kohtaan venäläisen kantilaisen teoksesta vuodelta 1810, niin voidaan kuvitella, kuinka vaikeassa asemassa oli meidän oppineemme todisteita etsiessään!

Hra Struve ei voi olla tietämättä, että keskiajalla jokainen tieteen laki, eikä suinkaan vain arvolaki, käsitettiin uskonnollisessa ja eetillisessä merkityksessä. Myös luonnontieteen lakeja kanonistit tulkitsivat samalla tavalla. Siksi on vallan mahdotonta ottaa vakavalta kannalta kanonistien hintalain ja klassillisen poliittisen taloustieteen edustajain hintalain lähentämistä. Tuota hra Struven „ajatusta” ei voida sanoa ajatukseksi; se on yksinkertaisesti ajatuksenpelkoa, mikä on verhottu aivan lapsellisella kujeella.

Hra Struve jatkaa:

„„Arvolaki” muodostuu poliittisen taloustieteen „idée fixe’ksi” *. Ja ajattelun „universalistinen” („realistinen”) motiivi esiintyy tällä alalla räikeimmin sellaisella kirjailijalla, jolla se liittyy mitä laajimpaan taloustieteen yleiseen filosofiseen konseptioon — *Marxilla*. Tuo motiivi yhdistyy hänellä yksityiskohdiltaan kehrittelemättömään, mutta silti eheään materialistiseen maailmankatsomukseen. Työarvo muuttuu hinnan „substanssiksi” eikä vain laiksi. Miten tuo mekaanisen naturalistinen ja samalla „realistinen” arvokkuuden konseptio pyrkii tuloksettomasti sisällyttämään itseensä talouselämän empiiristen ilmiöiden maailman ja miten se päättyy tavattoman suureen ja auttamattomaan ristiiriitaan, siitä olemme puhuneet teoksissamme jo useamman kerran”.

Sellainen on hra Struven „tieteellinen” esitystapa! Sellainen on hänen menetelmänsä Marxin murskaamisessa! Pari muka tieteellistä termiä, jonkinlainen vihjaus ajattelun „motiiveihin” ja viittaus vuonna 1900 julkaistuun „Zhizn”⁵⁹ aikakauslehden kirjoitukseen — siinä koko tietovarot... Vähänlaisesti, hra professori...

* — päänäpöntymäksi. *Toim.*

Hra Struve ei ole saanut aikakauslehtikirjoituksillaan todistetuksi minkäänlaista ristiriitaa Marxin „Pääoman” I ja III osan välillä, työperusteisen arvoteorian ja arvolain perusteella tapahtuvan keskihintojen muodostumisen välillä, puhumattakaan „tavattoman suuresta” ristiriidasta.

Keskiaikainen nominalismin ja realismin „jaotus” sekä universalismin ja singularismin vastakkain asettaminen, joilla hra Struve leikittelee, eivät anna kerrassaan mitään Marxin teorian käsittämiseksi enempää kuin sen arvo-telemiseksikaan eivätkä myöskään hra Struven oman teorian (eli oman teorian havittelun) selittämiseksi. Se on nimenomaan leikkittelyä, tieteellistä pötyä eikä tiedettä. Keskiaikaisten nominalistien ja realistien taistelussa on tietysti analogioita materialistien ja idealistien taistelulle, mutta niin analogioita kuin historiallisesti perinnäistä yhteyttäkin voidaan todeta vielä hyvin moniin teorioihin nähden, ei ainoastaan keskiajalta, vaan vieläpä muinais-ajoilta asti. Jotta voitaisiin tutkia perusteellisesti vaikkapa keskiajan väittelyjen yhteys materialismin historiaan, olisi tarpeen erikoinen tutkimustyö. Mutta kirjoittajallamme ei ole edes nimeksikään mitään sellaiseen perusteelliseen tarkasteluun vivahtavaa. Hän hyppelee teemasta toiseen viitaten tuhansiin kysymyksiin, analysoimatta niistä ainoatakaan ja tekee huvittavan rohkeasti mitä jyrkimpiä johtopäätöksiä.

Edellä esitetyssä sitaatissa oli hänen itsensä pakko myöntää, että Marxilla filosofia ja poliittinen taloustiede ovat yhdistyneet *eheäksi* materialistiseksi maailmankatsomukseksi. Marxilla on *laajin* yleinen filosofinen konseptio!

Nuo eivät ole mitään pilanpäiten tehtyjä tunnustuksia. Henkilö, jonka on ollut pakko ne tehdä ja joka puhuu poliittisen taloustieteen kriittisestä tarkistamisesta ja sen uusista metodisista tehtävistä, olisi velvollinen tutkimaan perusteellisesti Marxin „eheän” materialistisen maailmankatsomuksen *kaikki* eri osat. Hra Struve ei tee pienintäkään yritystä niiden tutkimiseksi! Hän rajoittuu siihen, että tekee välinpitämättömiä huomautuksia „metafyysillistä materialismia” vastaan. Kukapa ei tietäisi, että agnostisismin (kantilaisuuden, positivismin, machilaisuuden y.m.s.) muoti-teoriain näkökannalta julistetaan niin johdonmukainen materialismi kuin johdonmukainen filosofinen idealismikin „metafyysikaksi”. Tehdessään sellaisia huomautuksia hra

Struve vain *vihjaa* filosofiseen maailmankatsomukseensa, joka on kaikkea muuta kuin eheä. Mutta Marxin *eheän* materialistisen maailmankatsomuksen analysoinnista ja tutkimisesta ei sellaisilla huomautuksilla suoriuduta. Se merkitsee vain köyhydentodistuksen antamista itselleen.

III

Sen sijaan marxismin lähentäminen skolastiseen perisyntioppiin on hra Struven tieteellisessä teoksessa sellainen kukkanen, ettemme voi olla pysähtymättä tarkastelemaan sitä yksityiskohtaisemmin. Pyydämme lukijalta jo ennakolta anteeksi pitkiä lainauksia, mutta asiassa on oltava täsmällinen naulitaksemme varmemmin nykyaikaisen liberaalis-professorimaisen tieteen menettelytavat.

„Minulle on täysin selvää”, kirjoittaa hra Struve, „että loogillisen rakenteensa puolesta Marxin työarvoteorialle löytyy useiden vuosisatojen takaa suurenmoinen analogia ja esikuva „realistisesti” perustellusta skolastisesta perisyntiopista... Aivan samoin kuin empiiriset „hinnat” Marxilla ovat arvolain alaisia, niin sanoaksemme lainaavat olemisensa arvosubstanssista, niin myös skolastiikassa ihmisten empiiriset toiminnot määräytyvät perisyntin perusteella.

Tässä muutama rinnastus.

Marx: „Kaikki tämä voidaan helpoimmin esittää siten, että kun tarkastelemme ensin yhden tuotantoalan koko tavaramäärää yhtenä tavarana ja monien samankaltaisten tavaroiden hintojen summaa yhteenlaskettavina, jotka muodostavat yhden hinnan, niin silloin se, mitä on sanottu erillisestä tavarasta, on kirjaimellisesti sovellettavissa markkinoilla esiintyvään tietyn tuotantoalan tavaramäärään. Se, että tavarana yksilöllinen arvo vastaa sen yhteiskunnallista arvoa, toteutuu tai määräytyy siinä mielessä, että kyseisen tavarana kokonaisuus sisältää sen tuottamiseen tarvittavan välttämättömän yhteiskunnallisen työn ja että tämän tavaramäärän arvo on yhtä kuin sen markkina-arvo”⁶⁰.

Thomas Aquinas: „Meidän on sanottava, että kaikkia ihmisiä, jotka syntyvät Aatamista, voidaan pitää yhtenä ihmisenä, koska esi-isältään saadun luontonsa puolesta he ovat toistensa kaltaisia, samoin kuin esimerkiksi kaikkia niitä ihmisiä, jotka asuvat samassa kreivikunnassa, pide-

tään yhtenä ruumiina ja koko kreivikuntaa yhtenä ihmisenä...””

Riittänee. Hra Struve vakuuttaa, että tämä „ei ole tehokkailla (!??) analogioilla pelaamista eikä viisastelua”. Ehkä. Mutta epäilemättä se on typerillä analogioilla pelaamista, oikeammin: yksinkertaista pelleilyä. Jos oppineet, jotka pitävät itseään liberaalisina ja edistysmielisinä, voivat sietää keskuudessaan moisen pelleilyn sankareita, jos noille sankareille myönnetään oppineiden arvonimiä ja heidän tehtäväkseen annetaan nuorison kasvattaminen, niin se vain osoittaa sadannen ja tuhannennen kerran porvarillisen kauden „lain”: mitä julkeammin ja hävyttömämmin pilkataan tiedettä Marxin murskaamisen nimissä, sitä suurempi kunnia.

Hra Struven on täytynyt pelleilyllä verhota täydellinen voimattomuutensa kumota Marxia. Se, että kaikki kyseisen tuotantoalan tavarat vaihdetaan toisten alojen tavaroiden summaan, on kiistaton tosiasia. Se, että keskihinnan määrittelevät mitkä „empiirikot” hyvänsä ottamalla yleisen tavaramäärän ja jakamalla sen yhteisen hinnan tavara-yksikköjen lukumäärällä, on myös tosiasia. Hra Struvelle mieluinen tilasto (johon hän, kuten tuonnempana näemme, myöskin vain „viittaa”, sen sijaan että yrittäisi tutkia sitä) osoittaa meille joka askeleella, että on noudatettu Marxin käyttämää menetelmää. Mutta mitä tekemistä kaiken tämän kanssa on ammattimaisilla „sosialistisyöjillä”? Kunhan vain saavat potkaistuksi Marxia,— muu kyllä järjestyy.

Millaisia ovat ne filosofiset auktoriteetit, jotka siunaavat hra Struven tähän jaloon tehtävään, nähdään muun muassa seuraavista professorimme sanoista:

„Tässä työssä (yhteenvetojen tekemisessä kaikesta XIX vuosisadan ajattelutoiminnasta) tulee puolueettomien jälkeläisten antaa huomattava sija suurelle ranskalaiselle metafysiikolle Renouvier'lle, josta monet aikamme arvostelevat ja myönteiset aatteet juontuvat” (43).

Renouvier on ranskalaisen „uuskriittillisen idealismin” koulukunnan päämies, — „korkeamman luokan obskuraantti”, — niinkuin häntä nimitti empiriokriitikko (t.s. materialismille vihamielinen filosofi) Willy (ks. huomautuksiani Renouvier'ista kirjasta: „Materialismi ja empiriokritisismi. Arvostelevia huomautuksia eräästä taantumuksellisesta filosofiasta”. Moskova, 1909, s. 247)*. Renouvier kirjoittaa

* Ks. Teokset, 14. osa, ss. 204—205. *Toim.*

„laki” sanan isolla alkukirjaimella ja tekee siitä suorastaan uskonnon perustan.

Tarkastelkaamme, minkälaisin ottein hra Struve kumooa Marxin „eheän”, niinkuin hän, Struve, on itse tunnustanut, „materialistisen maailmankatsomuksen”; Marx rinnastetaan keskiaikaiseen teologiin oikeastaan sillä perusteella, että Marx laskee yhteen saman tuotanto-alan tavaroiden hinnat, kun taas keskiajan teologi Thomas Aquinas laskee yhteen esi-isästä Aatamista alkunsa saaneet ihmiset perustellakseen perisyntioppia. Ja samaan aikaan Marx tuhotaan „suuren” Renouvier’n nimessä, joka saarnasi XIX vuosisadalla filosofista idealismia, joka on luonut „laki” käsitteestä uskonnon perustan!!

Voi sentään, hra Struve! Voi teitä, „suuren” Renouvier’n oppilasta! Voi teitä, jonka kutsumuksena on Venäjän nuorison opettaminen!

IV

„Siinä valtavassa uudelleenjärjestelyssä”, kirjoittaa hra Struve, „jonka alaiseksi luonnonlaki-aatteeseen pohjautunut poliittisen taloustieteen rakennus joutui historismin, niin mystillisen kuin materialistisenkin historismin rynnistyksen jälkeen, tuo aate on kärsinyt täydellisen vararikon. On paljastettu sen tärkein sisäinen ristiriita. Tämä ristiriita on ilmennyt ehkä kaikkein selvimmin siinä „luonnonmukaisen” poliittisen taloustieteen muodossa, josta on tullut porvarillisen taloustieteellisen liberalismin teoreettinen perusta... Todellakin, jos taloudellisessa elämässä vallitsee luonnonlaki, niin ei voi olla sellaisia taloudellisen elämän tosiseikkoja, jotka eivät vastaisi luonnonlakia, vaan rikkoisivat sitä. Mutta liberaalinen „luonnonmukainen” poliittinen taloustiede on kuitenkin jatkuvasti taistellut kirjoissa ja elämässä tällaisia tosiseikkoja vastaan... Porvarillis-liberaalisen poliittisen taloustieteen vararikon jälkeen on jotenkin sopimatonta edes puhua „luonnonlaista”. Toisaalta on aivan epätieteellistä erottaa eheästä, periaatteellisesti yhtenäisestä yhteiskunnallis-taloustieteellisestä prosessista joitakin erillisiä puolia, suhteita, ilmiöitä „luonnonmukaisina” ja pitää niitä ilmiöiden erikoisena kategoriana. Toisaalta taas „luonnonlain” julistaminen, vaikka se itse taloustieteellisessä liberalismissa pohjautuikin tajuamattomaan eetiliseen vaikuttamiseen, menetti eettisesti luottamuksensa tiettyjen, pelkästään väliaikaisen merkityksen omaavien yhteiskunnallisten suhteiden ja muotojen puolustamisen tai ikuistamisen keinona, „porvarillisena” apologetikkana” (56—57).

Näin selviytyy kirjan tekijä luonnonlaki-aatteesta. Ja näin kirjoittaa henkilö, jonka on täytynyt tunnustaa, että „materialisti Marx ojentaa kätensä koko XVIII vuosisadan

yli materialisti Pettylle” (56) ja että „Petty on kaikkein kirkkain, kaikkein selvin mahtavan virran ilmentäjä, virran, joka tuolla aikakaudella kulki luonnontieteestä yhteiskuntaoppiin” (50).

Mahtava virta luonnontieteestä yhteiskuntaoppiin, kuten tunnettua, ei kulkenut ainoastaan Pettyn kaudella, vaan myös Marxin kaudella. Tämä virta on pysynyt yhtä mahtavana, ellei vieläkin mahtavampana myös XX vuosisadalla. Kuinka sitten teoksessa, joka on olevinaan tieteellinen ja asettaa tehtäväkseen „taloustieteellisen ajattelun filosofisten motiivien” tutkimisen, voidaan herättää kysymys tästä „virrasta” sekä Pettyn ja Marxin materialismista selvittämättä kerrassaan mitään luonnontieteen filosofisista edellytyksistä ja johtopäätöksistä??

Mutta sellainen on Struven koko esitystapa: hän nostaa esiin tai oikeammin koskettelee tuhatta ja yhtä kysymystä, „ohimennen sanoo” kaikesta, kuvittelee punninneensa ja huomioineensa kaikki, muttei asiallisesti esitä mitään muuta kuin lainausten ja pinnallisten huomautusten sekoitusta.

On huutavaa valhetta, että luonnonlaki-aate poliittisessa taloustieteessä on muka kärsinyt vararikon, että siitä on muka „sopimatonta puhua”. Juuri päinvastoin. Nimenomaan „virta luonnontieteestä yhteiskuntaoppiin” on vahvistanut ja vahvistaa tämän aatteen ja tekee sen kiertämättömäksi. Juuri „materialistinen historismi” on perustellut tämän aatteen lopullisesti, puhdistanut sen metafyyssillisistä (tämän termin marxilaisessa merkityksessä, t.s. dialektiikan vastaisista) järjettömyyksistä ja puutteista. Kun sanotaan, että klassikkojen „luonnonlaki” on muka „eetillisesti horjutettu” porvarillisenä apologetiikkana, niin se merkitsee sitä, että puhutaan sietämätöntä pötyä, väaristellään niin klassikkoja kuin „materialistista historismiakin” mitä häikäilemättömimmällä tavalla. Sillä klassikot etsiskelivät ja löysivätkin useita kapitalismin „luonnonlakeja”, vaikkeivät käsittäneet kapitalismin ohimenevää luonnetta, eivät oivaltaneet luokkataistelua kapitalismin sisällä. Materialistinen historismi on korjannut nämä molemmat puutteet, eikä „eetillisellä horjuttamisella” ole tässä kerrassaan mitään tekemistä.

Käyttäen liioittelun „vahvoja” sanoja („on sopimatonta” puhua „luonnonlaista”) hra Struve yrittää niiden avulla tuloksettomasti peittää porvaristolle ominaista tieteen *pelkoa*, nykyaikaisen talouden tieteellisen analyysin

aiheuttamaa *pelkoa*. Herrasmainen skeptillisuus on ominaista porvaristolle, kuten kaikille muillekin rappiotilaan joutuneille luokille, mutta luonnonlaki-aate yhteiskunnan toiminnassa ja kehityksessä ei joudu rappiolle, vaan lujittuu yhä enemmän.

V

Tarkastelkaamme nyt, millaisia ovat ne „tarkoin kehitellyt täsmälliset käsitteet ja selvät jaotukset”, jotka hra Struve lupaa esittää poliittisen taloustieteen „uusien metodisten tehtävien asettamista” varten.

...,Talouden me määrittelemme”, sanotaan 5. sivulla, „järkipärisen taloudellisen toiminnan eli taloudenhoidon subjektiiviseksi teleologiseksi yhtenäisydeksi”.

Tämä kuulostaa „kauhean oppineelta”, mutta itse asiassa se on mitä tyhjintä sanaleikkiä. Talous määritellään taloudenhoidolla! Tautologiaa... „Taloudenhoidon subjektiivinen yhtenäisyys” voi esiintyä myöskin haaveilussa sekä mielihyvinäytöksellisessä romaanissa.

Peläten puhua *aineellisten* tuotteiden tuotannosta („metafysillisistä materialismia”) hra Struve on esittänyt leikkikalun eikä määritelmää. Syrjäyttäen kaikkinaiset yhteiskunnallisten suhteiden ainekset ja tunnusmerkit hra Struve on aivan kuin tahallaan „sepittänyt” juuri sellaisen „talouden”, joka ei koskaan ole ollut eikä voikaan olla *poliittisen taloustieteen* tutkimusten kohteena.

Ja edelleen, tässä ovat hänen säätämänsä „kolme talousjärjestelmän perustyyppiä”: 1) rinnakkain olevien talouksien kokonaisuus; 2) vuorovaikutuksessa olevien talouksien järjestelmä ja 3) „yhteiskunta-talous” „subjektiivisena teleologisena yhtenäisyytenä”. Ensimmäiseen tyyppiin kuuluvat nähkääs sellaiset taloudet, jotka eivät ole keskenään minkäänlaisessa kanssakäymisessä tai vuorovaikutuksessa (yritys herättää henkiin surullisen kuuluisa Robinson!); toiseen tyyppiin kuuluvat orjuus sekä maaorjuus, kapitalismi sekä yksinkertainen tavaratuotanto; kolmanteen kuuluu kommunismi, joka „oli toteutettu jesuiittain valtiossa Paraguayssa, mikäli se on yleensä toteutettavissa”. Tätä mainiota luokitusta, jossa ei ole historiallisen todellisuuden jälkeäkään, täydentää taloudellisen ja yhteiskunnallisen järjestelmän erottaminen toisistaan.

Taloudelliset kategoriat, opettaa meitä hra Struve, „ilmaisevat jokaisen taloutta hoitavan subjektin taloudellisia suhteita ulkopuoliseen maailmaan”; *talouksienväliset* kategoriat „ilmaisevat autonomisten talouksien vuorovaikutuksesta juontuvia ilmiöitä”; *yhteiskunnalliset* kategoriat „juontuvat keskinäisessä vuorovaikutuksessa olevien taloutta hoitavien ihmisten yhteiskunnallisesta eriarvoisuudesta”.

Siis orjuuden, maaorjuuden ja kapitalismin talousjärjestelmä voidaan loogisesti, taloustieteellisesti ja historiallisesti erottaa yhteiskunnallisesta eriarvoisuudesta!! Juuri tällainen johtopäätös seuraa hra Struven kömpelöistä yrityksistä saattaa käytäntöön uusia määritelmiä ja jaotuksia. „Rinnakkain olevien talouksien kokonaisuus voidaan — abstraktisesti ajatellen — sovittaa yhteen tasa-arvoisuussuhteiden sekä eriarvoisuussuhteiden kanssa. Se voi olla talonpoikaisdemokratia sekä feodaalinen yhteiskunta”.

Noin järkeilee kirjoittajamme. Teorian kannalta — niin logiikan kuin taloustieteen ja historiinkin kannalta — hänen järkeilynsä on äärettömän tolkutonta. Sisällyttämällä „rinnakkain olevien talouksien kokonaisuuden” käsitteeseen kaikkea mitä hyvänsä hän tuo selvästi esille tuon käsitteen sisällöttömyyden. Niin talonpoikaisdemokratia kuin feodalismikin sekä vieretysten asuvat (pietarilaisen talon samassa rapussa ja samassa kerroksessa asuvat) isännät — kaikki nämä ovat „rinnakkain olevien talouksien kokonaisuutta”! Tekijä on jo unohtanut, että tämän kokonaisuuden pitäisi hänen systeemissään luonnehtia *yhtä* talousjärjestelmän *kolmesta* perustyyppistä. Hra Struven „tieteelliset” määritelmät ja jaotukset ovat yksinkertaisesti hölynpölyä.

Mutta tuossa karkeassa ja halpamaisessa pelissä, tuossa logiikan ja historian pilkkaamisessa on kuitenkin omalaa-
tuinen „sisältönsä”. Tämä „sisältö” on porvarillista toivottomuutta ja „piittaamattomuutta” (jos ranskalainen sanonta „je m'en fiche” voidaan näin kääntää). Toivottomuus päästä tieteellisesti selville nykyisyydestä, tieteestä kieltäytyminen, pyrkimys olla piittaamatta mistään yleistyksistä, pyrkimys piiloutua kaikilta historiallisen kehityksen „laeilta”, piilottaa *metsä* puiden taakse — siinä sen muodikkaan porvarillisen skeptillisyyden luokkasisältö, sen kuolleen ja kuolettavan skolastiikan sisältö, jonka me näemme hra Struvella. „Yhteiskunnallisia eriarvoisuuksia” *ei pidä* selittää talousjärjestelmän perustalta, se on *mahdotonta* (koska se ei ole

toivottavaa porvaristolle) — siinä hra Struven „teoria”. Poliittinen taloustiede käsitelkään yleisesti tunnustettuja totuuksia, harrastakoon skolastiikkaa ja tolkutonta vähäpätöisten tosiasioiden etsiskelyä (esimerkit alempana), mutta kysymys „yhteiskunnallisista eriarvoisuuksista” jääköön vaarattomammalle alalle, sosiologis-lakitieteellisten mietiskelyjen piiriin: siellä, tuolla alalla, on helpompi „selviytyä” noista epämieluisista kysymyksistä.

Taloudelliset tosiolet osoittavat meille silmäänpistävän havainnollisesti yhteiskunnan luokkajaon, joka on sekä kapitalismin että feodalismien talousjärjestelmän perusta. Tieteen huomio on aivan poliittisen taloustieteen ilmaantumisesta asti kohdistunut tämän luokkajaon *selittämiseen*. Koko klassillinen poliittinen taloustiede on ottanut useita askeleita tällä tiellä, ja Marx otti vielä yhden askeleen eteenpäin. Ja nykyinen porvaristo on niin säikähtänyt tätä askelta, on niin huolissaan nykyisen taloudellisen kehityksen „laeista”, jotka ovat aivan liian silminnähtäviä, liian vaikkuttavia, että porvarit ja heidän ideologinsa ovat valmiit heittämään pois kaikki klassikot ja kaikkinaiset lait, kunhan vain saisivat luovutetuksi oikeusopilliseen arkistoon... kaikenlaiset... mitkä ne nyt?.. yhteiskunnalliset eriarvoisuudet.

VI

Hra Struve haluaisi luovuttaa arkistoon etenkin arvokäsitteen. „Arvokkuus”, kirjoittaa hän, „jonakin hinnasta erillisenä, siitä riippumattomana ja sitä määräävänä on fantomi” (96). „Objektiivisen arvokkuuden kategoria on ainoastaan, niin sanoaksemme, hinta-kategorian metafysillinen kahdennus” (97).

Sosialismin murskaamiseksi hra Struve on valinnut kaikkein... radikaalisimman ja helpoimman, mutta samalla myös kaikkein köykäisimmän menetelmän: hän kieltää tieteen yleensä. Yltäkylläisen ja säilytetyn porvarin herrasmainen skeptisismi saavuttaa tässä nec plus ultra*. Niinkuin Dostojevskilla eräs asianajaja, puolustaessaan ryöstömurhasta syytettyä, meni puheessaan niin pitkälle, että kielsi sekä ryöstön että murhan, niin myöskin hra Struve

* — äärimmäisen rajansa. *Toim.*

„kumooa” Marxin arvoteorian yksinkertaisesti *vakuuttamalla*, että arvo on fantomi.

„Nykyään ei sitä” (objektiivisen arvon teoriaa) „tarvitse edes kumotakaan; riittää, kun se kuvataan siten, kuin olemme tehneet tässä ja „Johdannossamme”, osoittaaksemme, että sillä ei ole eikä voi olla sijaa tieteellisissä rakennelmissa” (97).

Kuinka voitaisiinkaan olla sanomatta tätä kaikkein „radikaalisinta” metodia köykäisimmäksi? Tuhansia vuosia ihmiskunta on havainnut vaihtoilmiössä lakimääräisyyden, on pyrkinyt ymmärtämään ja ilmaisemaan sen tarkemmin, on tarkistanut selityksiään miljoonilla ja miljardeilla jokapäiväisillä taloudellisesta elämästä tehdyillä havainnoilla,— ja yhtäkkiä muodikkaan harrastuksen— sitaattien keräämisen (olin vähällä sanoa: postimerkkien keräämisen) — muodikas edustaja „peruuttaa tämän kaiken”: „arvo on fantomi”.

Eipä ole suotta jo kauan sitten sanottu, että jos matemaatiikan selviöt loukkaisivat ihmisten etuja (oikeammin sanoen luokkien etuja niiden taistelussa), niin nämä selviöt kumottaisiin hyvin kiihkeästi. Taloustieteen eittämättömien totuuksien kumoamiseen tarvitaan perin vähän tietovaroja. Pistämme vaikkapa sanasen, että arvo on fantomi, *jotakin hinnasta riippumatonta* — ja asia on selvä!

Ei siitä väliä, että tuo lisäys on järjenvastainen. Hinta on arvolain ilmentymä. Arvo on hintojen laki, s.o. hinta-ilmiön yleistetty ilmaisu. „Riippumattomuudesta” tässä voidaan puhua vain pilkatakseen tiedettä, joka osoittaa meille kaikilla tiedon aloilla näennäisessä ilmiöiden kaaoksessa peruslakien ilmenemisen.

Ottakaamme esimerkiksi laki lajien muuttuvaisuudesta ja korkeimpien lajien muodostumisesta alemmista. Olisi perin halpahintaista julistaa fantomiksi luonnontieteen yleistykset, jo selville saadut lait (jotka ovat kaikkien tunnustamia, huolimatta suuresta määrästä näennäisiä häiriöitä ja poikkeuksia erillisten tapausien kirjavuudessa), niiden oikaisemis- ja täydentämisyritykset. Luonnontieteiden alalla sellainen ihminen, joka sanoisi, että luonnollisen maailman ilmiöiden lait ovat fantomi, teljettäisiin mielisairaalaan tai joutuisi yksinkertaisesti naurun alaiseksi. Taloustieteiden alalla henkilö, joka koreilee noin rohkeasti...

alastomana... nimitetään mielihyvin professoriksi, sillä hän on todella täysin kelvollinen porvarien lasten tylsistämiseen.

„Hinta on tosiasia. Sanokaamme näin: hinta on vaihdettavien hyödykkeiden välisen reaalisien vaihtosuhteen käsite, se on realisoitu vaihtosuhte.

Arvo on normi. Sanokaamme näin: arvo on hyödykkeiden välisen ideaalisien tai asianmukaisen suhteen käsite vaihtoprosessissa” (88).

Miten luonteenomaista hra Struvelle onkaan tuo välinpitämätön, korostetun epävakavasti heitetty huomautus „sanokaamme näin”, eikö olekin? Tahallisen raskastyylinen, peräti viisailla termeillä ja uusilla sanamuodoilla keimaileva hra Struve siirtyy yhtäkkiä pakinatyyliin... Olisi kokolailla vaikeata julistaa arvo fantomiksi pakinatyyliin siirtymättä.

Jos hinta on „realisoitu vaihtosuhte”, niin sallittaneen kysyä: kenen kesken tämä suhde esiintyy? Nähtävästi vaihtavien talouksien kesken. Jos tämä „vaihtosuhte” ei synny satunnaisesti poikkeuksena, lyhyeksi ajaksi, vaan toistuu aivan säännöllisesti, kaikkialla ja joka päivä, niin on ilmeistä, että „vaihtosuhte” sitoo talouksien kokonaisuuden *yhteen talousjärjestelmään*; on ilmeistä, että näiden talouksien välillä vallitsee vakiintunut työnjako.

Ja niinpä kaikki hra Struven konstikkaat rakennelmat „talouksienvälisistä” suhteista, jotka muka *voidaan erottaa* yhteiskunnallisista suhteista, *jo* luhistuvatkin kuin korttitalot. Hra Struve karkotti tavaratuotanto-käsitteen ovesta ulos laskeakseen sen salaa ikkunasta takaisin. Hra Struven surullisen kuuluisa „empirismi” on siinä, että hän karkottaa tieteestä porvareille epämieluiset yleistyksiset, jotka kummin-kin on tunnustettava, niin sanoaksemme, epävirallisesti.

Jos hinta on vaihtosuhte, niin on välttämättä käsitettävä ero kerrallisen ja vakituisen vaihtosuhteen välillä, satunnaisen ja joukkoluontoisen välillä, hetkellisen ja pitkät aikajaksot käsittävän vaihtosuhteen välillä. Koska asia on niin,— ja epäilemättä se on niin,— me kohoamme yhtä kiertämättömästi satunnaisesta ja kerrallisesta vakiintuneeseen ja joukkoluontoiseen, hinnasta arvoon. Hra Struven yritys julistaa arvo „asianmukaiseksi”, lähentää se siveysoppiin tai kanonistien oppiin y.m.s., luhistuu kuin korttitalo.

Nimittäessään „empirismiksi” arvon tunnustamista fantomiksi ja sanoessaan „metafysiikaksi” pyrkimystä (joka kulkeutuu „Aristoteleesta” Marxiin asti — s. 91 — vielä

lisättäköön: kautta koko klassillisen poliittisen taloustieteen!) — pyrkimystä saada selville hinnan muodostumisen ja muuttumisen laki, hra Struve toistaa uusimpien taantumuksellisten filosofien otteen, jotka pitävät yleensä luonnontieteen materialistisuutta „metafysiikkana” ja julistavat uskontoon vievän askelman „empirismiksi”. *Lakien* häätäminen tieteestä on todellisuudessa vain *uskonnon lakien soluttamista niiden tilalle*. Turhaan hra Struve luulee, että hänen „pikku viekkautensa” voisivat pettää jotakuta tässä yksinkertaisessa ja selvässä asiassa.

VII

Piiloutumalla yleisen skeptismin suojaan hra Struve, kuten näimme, välttää suoranaista taistelua marxilaisia vastaan. Sitä hanakammin hän kirjassaan syytää marxilaisuutta vastaan huomautuksia, joiden tarkoituksena on sieltä täältä poimittujen, irrallisten lainauksien paljouden painostaman lukijan pyydystäminen.

Esitetään esim. yksi lyhyt lainaus Saint-Simonilta, mainitaan useita kirjoja Saint-Simonista (tätä saksalaisten bibliografisten luetteloiden kopioimista meidän „oppineemme” harjoittaa systemaattisesti — kaiketi pitäen sitä varmimpana tienä... tieteelliseen oppiarvoon), esitetään mitä yksityiskohtaisimpia otteita Renouvier’lta Saint-Simonista.

Entä johtopäätös?

Johtopäätös on tällainen: „Niin paradoksaaliselta kuin se tuntuukin, mutta on suorastaan kiistaton historiallinen tosiasia, että sosialismin korkein muoto, niin sanottu tieteellinen sosialismi, on vallankumouksellisen ja taantumuksellisen ajatuksen yhteydestä syntynyt lapsi” (51—52). Sillä tie tieteelliseen sosialismiin kulkee Saint-Simonin kautta, ja „Saint-Simon on samanaikaisesti XVIII vuosisadan valistusmiesten sekä XVIII vuosisadan lopun ja XIX vuosisadan alun taantumusmiesten oppilas” (53). „Tämä tulee muistaa aina: historiallinen materialismi on olemukseltaan XVIII vuosisadan hengen vastaisen taantumuksen synnyttämä. Se on ensinnäkin orgaanisen katsantokannan reaktio rationalismia vastaan, toiseksi se on ekonomismin reaktio politisismia vastaan. Sitä paitsi Saint-Simon edustaa uskonnollisessa vaiheessaan tunteen ja uskonnon reaktiota oikeuden ja inhimillisen oikeudenmukaisuuden aatteita vastaan”

(54—55). Ja vahvistukseksi hra Struve toistaa vielä kerran: „marxilaisuus on ranskalaisen teokraattisen koulukunnan ja yleensä historiallisen vastavallankumouksellisen taantumuksen määritelmiä positivismiin, ateismiin ja radikalismiin kielelle käännettynä. Annettuaan eron järjelle Marx pysyi vallankumousmiehenä ja sosialistina” (55).

Kun Marx pystyi yhtäältä omaksumaankeskiajan feodaalien ja papiston voimaa vastaan taistelleen „XVIII vuosisadan hengen” ja kehittämään sitä edelleen ja toisaalta omaksumaankeskiajan alun filosofien ja historioitsijoiden ekonomismin ja historismin (sekä myös dialektiikan) ja kehittämään niitä edelleen, niin tämä vain todistaa marxilaisuuden syvyyttä ja voimaa, vain vahvistaa niiden mielihyvyyttä, jotka pitävät marxilaisuutta tieteen viimeisenä sanana. Että taantumusten — historioitsijain sekä filosofien — opeissa oli syviä ajatuksia poliittisten tapahtumien vaihtumisesta esiintyvistä lakimääräisyydestä ja luokkataistelusta, sen Marx on aina osoittanut niin selvästi, ettei siinä jää sijaa väärinkäsityksille.

Mutta hra Struve heittää kuperkeikkaa ja julistaa, että marxilaisuus on taantumuksen synnyttämä, vaikka heti lisää, että marxilaisuuteen ei johda *pappismielinen* Saint-Simon, vaan historioitsija ja taloustieteilijä Saint-Simon!!

Täten tullaan siihen, että remseän fraasin avulla, mainitsematta *ainoatakaan* vakavaa sanaa siitä, millainen oli se yhteiskuntatieteen saavutus, jonka Saint-Simon sai aikaan XVIII vuosisadan valistusmiesten *jälkeen* ja *ennen* Marxia, kirjoittajamme on *hypännyt* yleensä koko yhteiskuntatieteen yli.

Koska tätä tiedettä rakensivat ensinnäkin taloustieteilijäklassikot saaden selville arvolain sekä yhteiskunnan perusjaon luokkiin,— *koska* tätä tiedettä rikastuttivat edelleen, ollen yhteydessä heihin, XVIII vuosisadan valistusmiehet taistelullaan feodalismia ja pappispimitystä vastaan,— *koska* tätä tiedettä veivät eteenpäin, taantumuksellisista katsomuksistaan huolimatta, XIX vuosisadan alun historioitsijat ja filosofit, selittäen yhä edelleen kysymystä luokkataistelusta, kehittäen dialektista metodia ja soveltaen tai alkaen soveltaa sitä yhteiskunnalliseen elämään,— niin marxilaisuus, joka on ottanut useita valtavia askeleita eteenpäin juuri tätä tietä, on koko Euroopan historia-, talous- ja filosofiatieteen *korkein kehitysaste*. Sellainen on

loogillinen johtopäätös. Mutta hra Struvella johtopäätös kuuluu: *tämän vuoksi* marxilaisuutta ei kannata edes kumota, arvolaista y.m.s. ei toimita puhuakaan, marxilaisuus on taantumuksen synnyttämä!

Onkohan mahdollista, että hra Struve luulee voivansa peittää kuulijakuntaansa ja peittää obskurantismiaan noin kömpelöillä otteilla?

VIII

Hra Struven tieteellinen teos ei tietystikään olisi mikään tieteellinen, oppiarvon saamiseksi esitetty teos, ellei siinä olisi „todistettu” sosialismin mahdottomuutta.

Ehkä ajattelette, että se on jo liikaa? Teoksessa, joka on omistettu hinta- ja talouskysymykselle sekä poliittisen taloustieteen „muutamille filosofisille motiiveille”, „todistetaan” sosialismin mahdottomuus edes yrittämättä tutkia kapitalismin historiallisia tendenssejä?

Oo, hra Struvesta se on hyvin, hyvin yksinkertaista! Kuulkaahan:

„Lopputuloksena taloustieteellinen liberalismi kuvittelee, että „luonnonlain” toteutumisen perustalla järkiperäinen ja asianmukainen käyvät täydellisesti yhteen luonnollisen ja välttämättömän kanssa yhteiskunnallis-taloudellisessa prosessissa, että tuo prosessi järkiperäistyy täydellisesti... Sosialismi täydellisimmässä muodossaan, historiallisen eli niin sanotun tieteellisen sosialismin muodossa kieltää „luonnonlain” ja samanaikaisesti tunnustaa tämän taloustieteellisen liberalismiin perusaatteen. Se olettaa myöskin, että järkiperäinen rakennelma ja asioiden luonnollinen kulku voivat olla sopusoinnussa keskenään, että yhteiskunnallis-taloudellisen prosessin täydellinen järkiperäistäminen on mahdollista” (s. 58). Seuraa muutamia ylimielisiä fraaseja tästä „uskosta” (s. 59) ja vakavan tieteen johtopäätös (s. 60). (Hra Struven „teoksen” ensimmäisen osan ensimmäisen jakson 2. luvun 7. kohta):

„Verratessaan socialistista ja liberaalista ihannetta todellisuuden maailmaan tieteellis-empiirisen tutkimuksen on tunnustettava, että sen kannalta ei näihin ihanteisiin sisällytettyä uskoa voi olla olemassa. Molemmat ihanteet ovat muodolliselta kannalta yhtä toteutumattomia, yhtä utooppisia”.

Ei todellakaan tahdo uskoa omia silmiään, kun lukee tuollaista. Sellaiseen rappiotilaan, lamaanukseen ja haurauteen on nykyinen professoritiede vaipunut! Hra Struve tietää mainiosti, että tieteellinen sosialismi nojaa siihen tosiasiaan, että kapitalismi on yhteiskunnallistanut tuotannon. Tämän tosiasian vahvistaa loppumaton määrä kaikkialla maailmassa havaittavia ilmiöitä. Näiden ilmiöiden kehitysasteesta ja kehitymisnopeudesta on olemassa mitä runsain „empiirinen” aineisto.

Mutta meidän oppineemme kiertää kysymyksen tuotannon yhteiskunnallistamisesta, ei kajoa „tieteellis-empiirisellä tutkielmallaan” monilukuisten tosiasioiden *yhteenkään* alaan, vaan julistaa kysymyksen tieteellisesti ratkaistuksi muutamien liberalismista ja järkiperaistamisestä lausuttujen tyhjämpäiväisten fraasien perusteella!

Ei ole totta, että liberalismiin edessä hämmöttää täydellinen järkiperaistyminen. Ei ole totta, että marxismi *kieltää* „luonnonlain”. Yleensä koko lause „täydellisestä järkiperaistymisestä” on väärä ja tyhjämpäiväinen — kaikki se on surkeata metkuilua, typerää peliä, jolla on yksi päämäärä: kiertää tieteellisen sosialismin selvästi ja täsmällisesti asettama kysymys, hämäännyttää opiskeleva nuoriso meluamalla ja kirkumalla sosialismin mahdottomuudesta.

IX

Valtava osa hra Struven teoksesta, huomattavasti enemmän kuin puolet, käsittelee „tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisen fenomenologian alalta”.

Tässä „johdonmukaisen empirismin” kiihkeä kannattajamme, joka on julistanut arvon fantomiksi ja tutkii *hintoja* tosiasioina, voisi todella näyttää kykynsä!

Hintatilastotutkimus on saavuttanut viime vuosina valtavia menestyksiä. Kaikissa maissa on koottu paljon aineistoa. On koko joukko teoksia hintojen historiasta. Jos ankara oppinut ei voi alentua edes niin paljon, että kumoaisi Marxin arvoteorian, niin miksi hän sitten ei analysoisi vaikkapa muutamia tämän teorian peruskysymyksiä hintojen historiasta ja tilastosta saadun „empiirisen” aineiston avulla? Voidaan löytää tuhansia tavaroita ja satoja tavarain hintojen historian vaiheita tai ajanjaksoja, jolloin kaikkien ja kaikenkaltaisten sivullisten tekijäin vaikutus on poistetta-

vissa — paitsi työ-„tekijää” — ja jolloin kyseisen tavara-lajin valmistukseen käytetyn työn määrästä on olemassa tarkat tiedot. Miksei tämä „johdonmukaisen empirismin” kannattaja olisi voinut *kosketella* näitä tietoja hintaa koskevassa „tieteellisessä tutkielmassaan”, sen luvussa „hinnan historiallisesta fenomenologiasta”?

Miksi? Tietenkään siksi, että hra Struve käsitti liiankin hyvin asenteensa toivottomuuden, käsitti objektiivisen, työhön perustuvan arvon teorian kumoamisen mahdottomuuden ja tunsu vaistomaisesti, että oli *juoksujalkaa paettava* kaikkinaista tieteellistä tutkimusta.

Sadat hra Struven teoksen sivut, joissa käsitellään „tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisen fenomenologian alalta”, ovat harvinaisen mainio näyte siitä, kuinka nykyajan porvarilliset tiedemiehet pakenevat tiedettä. Noilla sivuilla on vaikka mitä! Mainintoja määrätystä ja vapaasta hinnasta — muutamia havaintoja polynesilaisista — lainauksia torikauppaa koskevasta asetuksesta, jonka on julkaissut (oppineisuus, oppineisuus!) Madagaskarin yhdistäjä, Andrianampuinimerinin keisari vuosina 178?—1810,— muutamia kirjoituksia Babylonian kuninkaan Hammurapin laista (aikakausi noin 2100 vuotta e.Kr.s.), joka koskee leikkauksesta maksettavaa lääkärin palkkiota,— muutamia lainauksia (enimmäkseen latinaksi, erittäin tieteellisiä) naisen ostohinnan tarifiointista saksalaisissa kansan sää-döksissä — seitsemän kauppaoikeutta koskevan kirjoituksen käännökset Intian pyhien lainoppineiden, Manun ja Yäjna-vaalkyan teoksista * — ostajan suojelu roomalaisessa oikeudessa ja niin edelleen ja niin edelleen aina hellenistisiin näytteisiin Roomassa poliisitoimenpitein suoritetusta hintojen säännöstelystä ja Rooman politiaoikeuden kristillistämiseen karolingien lainsäädännössä.

Voidaan odottaa, että hra Struven teoksen julkaissut hra V. P. Rjabushinski ikuistaa itselleen tieteen suojelijan maineen sekä hra Struvelle pätevän tiedemiehen maineen julkaisemalla vielä parisataa nidettä tutkielmia ja aineistoa hinnan historiallisesta metodologiasta, vaikkapa esimerkiksi kaikkien aikojen ja kansojen kauppatorien kuvauksia

* Vastaten kohteliaasti hra Struven kyselyyn hra S. F. Oldenburg kirjoittaa hänelle, että „teidän (hra Struven) koskettelemienne kysymysten alalla lakikirjat ovat nähtävästi heijastaneet läheisesti elämää”. (Huomautus 51 b hra Struven kirjan ensimmäisen osan II jakson 2:sen luvun II alajakson 8. §:ssä.)

kuvitettuina sekä parhaista saksalaisista bibliografisista luetteloista poimituilla hra Struven huomautuksilla varustettuina. Johdonmukainen empirismi tulee riemuitsemaan, ja poliittisen taloustieteen erilaisten „lakien” fantomit häviävät kuin tuhka tuuleen.

X

Vanhalla Venäjällä, ennen vallankumousta, jaettiin oppineet tavallisesti kahteen suureen leiriin: hallituksen mieltä noudattaviin ja riippumattomiin; tällöin ensin mainituilla tarkoitettiin suorastaan ostettavissa olevia kynäniekkoja ja sellaisia, jotka kirjoittelivat teoksia tilauksesta.

Tämä karkea jako, joka vastasi patriarkaalisia, puoli-aasialaisia suhteita, on ehdottomasti vanhentunut ja luovutettava arkistoon. Venäjä eurooppalaistuu nopeasti. Porvaristo on meillä melkein täysin kypsynyt ja joissakin suhteissa se on liiankin kypsynyttä. Sen oppineet ovat „riippumattomia” hallituksesta, he eivät voi millään muotoa kirjoittaa tilauksesta, he tutkivat kysymyksiä vilpittömästi ja tunnollisesti siltä kannalta ja sellaisilla metodeilla, jotka heidän vilpittömän ja tunnollisen vakaumuksensa mukaan ovat yhdenmukaisia hra V. P. Rjabushinskin kaltaisten teollisuus- ja kauppa-alan „johtajiemme” etujen kanssa. Jos meidän aikanamme, jolloin kaikki on harpannut niin pitkälle eteenpäin, ansaitaan huomattavan oppineen maine ja saadaan teoksille virallinen tunnustus, niin se merkitsee, että parin „kantilaiseen tapaan” laaditun määritelmän avulla todistetaan sosialismin mahdottomuus; se merkitsee, että murskataan marxilaisuus selittämällä lukijoille ja kuulijakunnalle, että sitä ei kannata edes kumota, ja vetoamalla tuhansiin eurooppalaisten professorien nimiin ja heidän teostensa nimityksiin; se merkitsee, että heitetään yli laidan yleensä kaikki tieteelliset lait ja tehdään tilaa uskonnollisille laeille; se merkitsee, että läjätään suuret kasat ylen tieteellistä romua ja roskaa opiskelevan nuorison pään täytteeksi.

Jos tämä kaikki tulee tehtyä paljon karkeammin kuin sen tekevät Saksan porvarilliset oppineet, niin mitäpä siitä. Onhan pidettävä arvossa sitä, että Venäjä on kuitenkin lähtenyt lopullisesti eurooppalaistumisen ladulle.